

Roman

DIN
2

ilustrovan družinski tednik izhaja v četrtek

III. leto

v Ljubljani, 1. oktobra 1931

Štev. 40

Selitev v letalih

Zgodbica o dobrih ljudeh

Ondan je nad nami brnelo letalo proti jugu, v Benetke.

Vsak dan brne nad nami letala; vsak dan se vozijo v etru človeška bitja, ki so premagala svojo vekovno odvisnost od gmote zemeljske krogle in se popela v ptičje višave. Ono letalo je bilo eno izmed tisočih, a vendar je bilo edino med tisoči: bilo je navadno potniško letalo za osem ali deset potnikov, in vendar jih je bilo v njem na stotine, tisoče — pet in dvajset tisoč je bilo potnikov v njem.

Ti potniki so bili — lastovice.

Pokojni Ben Akiba je dejal: „Nič novega pod solncem! Vse se ponavlja.“ Danes bi se moral Ben Akiba preklicati: to se še ni zgodilo!

Lastovice v letalih! Zakaj? Čemu?

Ptičice so se selile na jug. V mrazu in lakoti so omagale; sirote je prehitel letošnji zgodnji jesenski mraz, ugonobil je milijone in milijarde drobnih mušic, ki so edina hrana tem pticam. Izstradane in obnemogle živalce so morale selitev prekiniti. V celih jatah so se spustile na Dunaju na zemljo, se zatele v podstrešja, garaže, veže, na hodnike, celo na oknih in balkonih so obležale. In cepale v trumah na tla — mrtve, ne od mraza, mraz bi še prestale; mrtve od gladi. Neki kmet je opazil, kako so sicer tako plahe ptičice priletele v hlev in v kuhinjo in onemoglo hlastale po pajkih, ki se jih drugače ne dotaknejo.

In tedaj se je zgodilo tisto, česar Ben Akiba še ni doživel.

Dunajsko društvo za varstvo živali je dalo lastovice poloviti. Ni bilo težko; brez odpora so se dale prijeti in nakrmiti. In nato so jih spravili v zaboje, jim priskrbeli mravljinčnih jajčec in jih naložili v

DOROTHY JORDAN (foto MGM)

letalo. In letalo jih je prepeljalov Benetke, tam pa so jih spustili v zrak.

In ljudje pripovedujejo, da so tam, pod toplim južnim solncem, dolgo, dolgo poletavale nad letališčem, preden so se obrnile dalje na jug...

V tistem letalu so bili še trije potniki, med njimi dva novoporočenca, Angleža. Potovala sta v Benetke, kakor je med novoporočenci že navada. Tam sta gotovo šla gledat na Markov trg, kako krmito golobe. Na stotine in tisoče jih je tam: gotovo sta tudi sama kupila za tiro zrnja in ga potresla vedno lačnim kljunom. In pri tem mislila na tisoče in tisoče svojih popotnih spremljevalk, drobnih, brzokrilih lastovic, ki jih je človeška dobrsrčnost rešila mraza in lakote...

KRONIKA TEDNA

Največ doktorjev imajo na svetu Nemci. Doktorjev filozofije namreč, pa tudi drugih. Iz vseh panog človeškega znanja in početja vam Nemci doktorirajo. Tako smo zadnjič brali, da je neki nadebudni kandidat zobne medicine napravil medicinski doktorat iz teme „Goethejev zobobol in njegovi zobni zdravniki.“ Velezanimivo, kaj? Posebno za njegove bodoče paciente, za katere bo velikega pomena, ali je Goetheja bolet kočnik ali podočnik...

*

Te dni so se iz neke banke v berlinskem predmestju nenadoma začeli presunljivi brlizi in zvonjenje alarmnih zvoncev, na pročelju poslopja pa se je zasvetila rdeča tablica z napisom „Na pomoč!“ Ko je policija prihitela, meneč, da so v banko vdrli vlomilci, je s presenečenjem ugotovila, da je alarmno aparaturo sprožila — miš, ki je zaslala vanjo.

*

Lansko leto je padlo na London vsega skupaj za okoli 58 vagonov saj. In čeprav imajo zdaj Angleži zaradi padanja funta čisto druge skrbi, listi vendar z zadoščenjem ugotavljajo, da „dimasta in sajasta“ nadlega v Londonu stalno pada; zakaj še leta 1911. je padlo na London za 65. vagonov saj iz raznih tvorniških dimnikov.

*

Pri nedeljskih občinskih volitvah na Češkoslovaškem je bila v neki občini pri Mostu vložena kaj nenavadna kandidatna lista. Na njej so namreč podpisani prostovoljni gasilci, nogometaši sportnega kluba „Sparta“ iz Prage in člani kolesarskega kluba. Koliko glasov so dobili, še nismo zvedeli...

*

V Soldinu v Nemčiji se je pri merila tale nerodna reč:

Nekega moža, ki je nenadoma zblaznel, so morali spraviti v blaznico. ...edpotoma pa se je blaznež navalil na paznika in se polastil njegove listine z vsemi dokumenti. Ko sta prispela do bolnice, se je sam predstavil za paznika, svojega spremljevalca pa za blaznika, ki ga mora oddati v blaznico. Oni je seveda kričal in protestiral, da ni pravi, pa mu ni dosti pomagalo. Vtaknili so ga v celico. Nekemu zdravniku pa se je zdelo obnašanje dozdevnega paznika malo preveč sumljivo in je telefoniral v Soldin, kako in kaj. Seveda se je izkazala resnica in so pravega paznika izpustili, onega pa zaprli.

Bill, Tom in Kitty

Napisal L. Ring

Bill in Tom sta lepila papirnaté škričelje. To se pravi, tega nista delala skupno, nego sta svoj posel opravljala vsak zase, kakor se jima je zdelo in ljubilo. Le-to pa je treba razumeti z neko omejitvijo, zakaj morala sta zlepti po deset škričeljev na minuto. Prav toliko, nič več pa tudi ne manj, je zahtevalo od svojih klientov vodstvo čikaške kaznilnice. Kot upoštevanja vredno odškodnino jim je zato dajalo vsakdanjo hrano, okusno prirejeno iz kruha in fižola, prosto stanovanje, prav tako obleko, na kateri bi gentleman utegnil kritikovati kvečjemu zelene in bele maroge. Drugače pa je bilo res vse brezhibno, celo frizure: kaznilniški brivec jim je namreč vsak teden postrgal lase, temeljito, do korena.

Bill in Tom sta torej lepila škričelje. Toda znano je, če dva isto delata, da to ni vselej isto. Tudi pri lepljenju škričeljev se pokaže osebnost, individualnost. Tom je lepil mirno, premišljeno, malone z ljubeznijo — čisto v skladu s svojo majhno, okroglo in dobrodušno osebnico. Bill pa je bil nemiren, hlasten, nervozen. Ogenj njegovih globoko v jamicah ležečih oči je nemirno plapolal, njegove predolge roke so švigale hitro in mlahavo.

Zdajci pa je drugače toli hladnokrvni debeluh iznenada kliknil: bil je videti strašno vznemirjen. V časopisu, ki ga je ravno hotel zviti v škričelj, je bil namreč zagledal sliko mlade dame. Brezizrazni lepi obraz se je smejal s polodprtimi usti, kakor s kakšnega lepaka za zobno kremo. Pa ni bila reklama, nego je pomenila živo resničnost in ji je bilo ime Kitty. Takrat je tudi mršavemu zdrknul njegov škričelj na tla. Njegove koščene roke so zletele v razburjenem polkrogu v zrak. Prišlo

bi bilo najbrž do resnega zastojanja pri delu, da ni ravno takrat zadonel paznikov zvonec. Kaznjenci so smeli za pol ure na ozko kaznilniško dvorišče, kjer sta stala dva otožna, že polsuha kostanja, predstavljajoč menda prirodo in svobodo.

Bill je bil v tem popolnoma razgrnil za škričelja namenjeni časopis. Z napeto pozornostjo je gledal sliko in besedilo pod njo ter naposled izrazil svoj vtis v besedah:

„Tak Kitty se mož!“

„Da, Kitty se mož!“ je zagodrnjal Tom v odgovor. Nič drugega. In v molk obeh mož je nenadoma stopil kos prošlosti. Oba sta bila še nedorasla mladiča, ko sta se dobila pod mogočno lopo južnozahodne postaje. Za svoje prvo srečanje sta se imela v glavnem zahvaliti nežni pozornosti železniške uprave, ki je dala napisati na vrata stopnišča z velikimi črkami: „Pozor pred žeparji!“ Bralec tega ljubeznivega svarila je nehoté segel tja, kamor je bil spravil svojo uro ali denarnico. In ko je videl, da je ljubljani predmet še zmerom na svojem mestu, mu je zadovoljen usmev preletel obraz.

Podoben občutek zadovoljstva pa je obšel tudi Billa in Toma, zakaj takrat sta vedela, kje naj iščeta. In tako se je zgodilo, da sta se prvič v življenju srečali njuni roki. Da se je to zgodilo slučajno v zadnjem hladnem žepu nekega tretjega, ni nič zmanjšalo iskrenosti njunih čuvstev. Narodnejša pa je bila okoliščina, da sta iskajoči roki našli samo eno denarnico: toda en sam pogled iz obojih zvestih oči je opravil več kakor sto besed;

ZADNJE ČETRILETJE

se je začelo. Ali ste že poskrbeli, da boste „Roman“ redno dobivali? Te dni ste dobili položnice; izpolnite jih in nakažite naročnino, da bomo dobri prijatelji.

govoril je namreč o bratovski delitvi.

Od tistih dob sta bila Bill in Tom ena firma; v njej ni — v nasprotju s sličnimi podjetji na zakoniti podlagi — nikoli prišlo do prepиров. Svoje plovito delovanje sta še dalje ohranila tisti postaji in bi bila s svojo pridnostjo in vztrajnostjo gotovo prišla do imetja in v zvezi s tem do ugleda, če se ne bi bil pripetil dogodek, ki mu je na prav tako ljubezniv kakor nevaren način dala gori omenjena Kitty svoj osebni pečat.

To dekle se je v cvetu svoje mladosti štel v tisto vrsto poučnih otrok, ki ne razpolagajo razen z nepočesanimi lasmi in raztrganim krilom z ničemer drugim kakor s prostostjo in se zato trudijo, da jo temeljito izrabijo. Urno ko podgana se je smukala med obloženimi košarami na sadnem trgu in vreščecim branjevkam izpred nosa izmikala najlepša jabolka in hruške. In ko je potem zasadila svoje male, blesteče bele zobe v sočno sadje, ji je dvakrat tako teknilo; še poučna nedeljska pridiga gospoda pastora z ganljivim geslom „Ukrade-no blago nima teka“ ji tega teka ni pokvarila. Tako je zrasla Kitty v prelestni prostosti kaj kmalu v močno fantovsko dekle; v velikih praznikih, ko si je celo umila obraz in roke, je bila s svojo belo poltjo in rdečkastoplavimi lasmi pravcata krasotica. In ob taki priliki se je neke nedelje seznanila na že omenjeni prijazni postaji z Billo in Tomom.

Naša znanca sta se ravno pripravljala, da nesebično olajšata neki kovčeg, ki ni nanj nihče pazil, za nekaj kil, ko ju je zadel sokolji pogled rdečkastoplavega dekleta. Izprva je nekaj časa pozorno opazovala njuno vneto početje, potem pa se je njen obraz zdajci zresnil; brez pomišljanja je stopila k njima in izrekla jedrnat stavek:

„Naznanim vaju, lopova!“

V eni črti

Učinek teh besed se je ti-sti mah pokazal v dveh dolgih in bebastih obrazih. Bill se je prvi zavedel.

„Imejte usmiljenje z nama!“ je zaprosil.

„Zlato zapestnico vam podarim!“ je izpopolnil Tom besede svojega kompanjona, in kakor bi začaral, se je zalesketal med njegovimi dolgimi prsti krasen zlat obroč.

„Ne!“ je trmasto odklonila Kitty.

Takrat se je v njegovi roki zablistal dragulj. Temu argumentu Kitty ni bila kos.

„Dobro, oprostim vama!“

V trenutku sta zlati obroč in demant izginila v Kittyini

borni oblecki, in iz dvojzveze se je rodila trozveza.

Razdelitev vlog je bila sicer nekoliko neenaka. Bill in Tom sta smela „hoditi po zaslužku“, kakor sta nekoliko blagoglasno imenovala svoje početje. Kitty pa je spravljal plen. To se pravi, največ ga je porabila zase. Billu in Tomu se je to zdelo samo po sebi umevno. Tako prirodno se jima je videlo kakor to, da sta si oba domisljala, da sta Kittyn glavni ljubimec. V tem pa nista imela čisto prav, zakaj iz sivega cestnega vrabca čez noč v bleščečo rajčico izpremenjena Kitty je mahoma pozabila, komu se mora zahvaliti za to srečo. Spričo tako kratkega spomina ji tudi ni zameriti, da se je nekega večera z novim kavalirjem poslovala od obeh prevaranih častilcev, ki sta ji postala že nadležna. Učinek je bil čuden: presleparjena moža sta zbesnela drug proti drugemu. Tom je krivil Kittyne nezvestobe Billa, le-ta pa Toma. In gotovo bi bila v podkrepitev svojih očitkov segla po nožih, če ne bi bili takrat skrbni stražniki spravili od ljubezni zaslepljeni par pod ključ.

Če prebije človek nekaj let v kaznilnici, se mu srčne strasti nekoliko ohlade. In tako se je Bill prvi opogumil do zelo objektivnega dognanja:

„Najina Kitty je torej postala filmska zvezda in se poroči z milijonarjem Charlijem Heartom.“

„Zakaj pa ta ni pod ključem?“ je zagodrnjal Tom.

„Saj je večji lopov od naju!“

„Ravno zato!“ je filozofsko odgovoril Bill. „Na svetu ni pravice,“ je dodal.

„Pač!“ je oporekel njegov pajdaš. „Zakaj naj bi Charlieja še zaprli? Saj dobi Kitty za ženo.“ A njegove besede niso zvenele prav odkrito.

„Na delo, lenuhi!“ je zagrmel paznikov glas. Bill je vzel Kittyno sliko in jo mirno in hladnokrvno zvil v škarnicelj.

„ROMAN“ STANE

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, ½ leta 40 Din, vse leto 80 Din. Na razpolago še vse številke. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Na tujem, vse leto:

v Angliji 9 šillingov, Avstrilji 14 šillingov, Belgiji 14 belg, na Češkoslovaškem 70 kron, v Egiptu pol funta, Franciji 50 frankov, Holandiji 5 goldinarjev, Italiji 40 lir, Nemčiji 9 mark, Severni Ameriki 2 dolarja. Povsod drugod na leto 120 Din, za ½ leta pa 60 Din. Denar (veljavne jugoslovanske ali tuje bankovce ali ček) pošljite v lastnem interesu v priporočenem ali pa v denarnem pismu.

Posamezne številke:

V Jugoslaviji po 2 Din. Dobe se v trafikah, knjigarnah in kolodvorskih prodajalnah. Kjer „Romana“ nimajo, zahtevajte, naj ga naroče. Direktna naročila izvršimo šele po prejemu zneska v bankovcih ali veljavnih znamkah. V Italiji stane posamezna številka 80 stotink.

Naročila

In dopise pošljite na naslov: „Roman“, Ljubljana, Breg 10, poštni predal št. 345. — Rokopisov ne vračamo. Za odgovor priložite znamko. — Oglasi po tarifi.

SRCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Ta roman je začel izhajati v 9. številki letošnjega letnika „Romana“. Današnje nadaljevanje je dvaintrideseto. Novi naročniki lahko dobe še vseh prejšnjih enaintrideset nadaljevanj.

„Najbolje, da takoj odidem, da bomo čimprej proč od tega strašnega kraja prekletstva in smrti.“

Mitja je šel pripravljat konje. Janez in Nadja sta počasi stopila za njim.

Dobro uro nato so bili tovrstni konji že obloženi z zaboji, polnimi dragocenosti, ki so jih našli v zakladnici.

Še poslednji pogled po kotlini, ki je postala grob dveh zvestih prijateljev, in konji so oddirjali v rastoči mrak.

Enoindvajseto
poglavje

BORBA POD ZEMLJO

Ko je Branko začutil, kako ga je oblila voda, sprva ni imel toliko moči, da bi se bil mogel dvigniti. Tako neskončna slabost ga je obšla, da je vedel, da ji mora podleči, če se ne zgodi čudež. Toda kako naj se zgodi? Odkod naj pride pomoč, ko nihče ne ve, kje je. In... morda se je z njegovimi tovariši zgodilo isto kakor s profesorjem. Če je potres, ki je uničil svetišče, presenetil tudi nje, da se mu niso mogli v pravem času umakniti in pobegniti? In kako zelo verjetna je ta domneva. Saj so mu rekli, da počakajo, dokler se s profesorjem ne vrmeta. Kako je bilo še pred nekaj časa vse drugače. Takrat so bili zdravi, veseli in bogati, zdaj pa...

Le en sam občutek ga je obhajal. Mrz. Voda je bila mrzla kakor led, da mu je hromila roke, vsega. In vendar, prav ta voda mu je ohranila zavest, mu vrnila misli in

razum. Nenadoma je začutil, da so postale njegove misli bistre in čiste. Potem ga je minul krč, ki ga je prej trdovratno uklepal v svoje klesče. Razklenile so se mu roke, kakor bi bil nekdo prepilil težke okove, ki so ga mucni in mu niso dali, da bi se bil premaknil.

„Kako?“ ga je vprašaval glas v njem. Ni se zanj menil. Druge misli so ga prevpile. Vse svoje moči je napel in se dvignil. V temi, ki je bila tako črna, da sploh nič ni videl, je tipal naprej, opiraje se ob stene rova.

„Kdaj pridem iz tega zakletega kraja?“ je kriknil v obupu, ko je videl, da še noče biti konca. Čutil je, kako voda, ki je po njej brodil, čedalje bolj narašča. In dere. Dere...

Mrzel pot mu je stopil na čelo. Ali je to konec? Ni se upal samemu sebi odgovoriti na to vprašanje, čeprav je dobro vedel, kakšen bi bil ta odgovor. Rov se znižuje in to pomeni, da ga je voda že vsega zalila, da ne bo mogel priti skozenj.

Moči so ga jele zapuščati. Obup se ga je loteval.

Malo nato je začutil, kako se tla pod njim znižavajo, kako postaja voda čedalje višja in čedalje bolj deroča.

„Izgubljen sem,“ je jeknil. Zdaj je že do prs brodil v vodi. Kolikrat se je v zadnjem trenutku zadržal, da ni omahnil in padel v tok, ki bi ga bil odnesel bogve kam.

In nikjer ni bilo videti rešitve. Poguba je kakor polhlepna zver prežala nanj. Ali ji bo mogel uiti?

Ne! Ta zavest ga je obhajala in ni je mogel odgnati. Kakor bi bil slep, je v temi taval naprej, nekaj ga je sti-

skalo v grlu kakor občutek, da se mora zdaj pa zdaj zadušiti.

Od zadaj se je nekaj zadelo vanj; toliko da ni padel. Instinktivno je iztegnil roko in otipal nekaj kakor hlod. Krčevito se ga je oprijel.

Potem pa je globoko stopil in zmanjkalo mu je tal. Omahnil je in voda, ki je drvela kakor hudournik, ga je odnesla. Toliko je bil še pri zavesti, da je objel hlod. Zvrtelo se mu je v glavi. Zazdela se mu je, da se je nenadoma posvetilo kakor blisk v temo in v tem blisku je zagledal njo, ki je ni nikoli pozabil.

„Zora!“ je vzkliknil. Pod zavestno je še čutil, kako ga vleče voda naprej, potem je nenadoma spet vse izginilo v temi.

Branko se je onesvestil.

Ko se je potem čez dolgo, dolgo zbudil, je bil prvi občutek ta, da še zmeraj leži v vodi. Odprl je oči, toda videl ni skoraj nič. Le to je opazil, da ne leži več v rovu, da mora biti nekje na zemlji, kajti hladen veter ga je zbadal v prezeble ude. Nad zemljo se je že razgrnila noč.

Čeprav je bil zelo slab, je vendar zbral toliko moči, da je zlezal iz vode na obrežje. Tam je sedel v visoko travo, da se malo opomore od prestanih naporov. Zbrati je hotel misli, toda ni jih bilo; razbežale so se kakor ne bi bile njegove.

Tedaj je za hribom vstal mesec. Njegova luč je malce razsvetlila okolico. Vstal je in pogledal okrog sebe. Kraj, kjer se je nahajal, mu je bil neznan. Torej ga je moral skriti podzemeljski vrtinec odnesti daleč od kraja, kjer so taborili.

Vrtinec! Zdaj mu je šele vse stopilo v nejasnih obrisih pred oči. Spomnil se je trenutka, ko je omahnil v vodo, ko se je krčevito oklenil rešilnega hloda. Spomnil se je Zorine prikazni v blisku, vsega.

„Ona me je rešila, ona.“ si je šepnil. „Njena prošnja“ bila to, njena ljubezen.“

Potem je pomislil na svoje tovariše. Kje so oni? Ali se jim je posrečilo uteči smrti, ki je prišla tako nepričakovano, da bi jih pobrala? Ali niso tudi oni žrtev strašne katastrofe, ki je bila vzrok smrti starega profesorja?

Ko bi vsaj vedel, kje je! Ko bi vedel, kje je taborišče, da bi šel tja in bi se sam, na lastne oči prepričal.

Stopil je v hrib, ki se je dvigal nad njim. Počasi je šel navkreber, sleherni korak mu je bil muka. In ko je prišel na vrh, se je ozrl naokoli. Nikjer kraja, ki bi ga poznal. Ko ne bi bila mesečina tako medla, da razen glavnih obrisov ni ničesar razločil!

Oko mu je blodilo na vse strani, a ustavilo se ni nikjer. Šele ko se je že hotel vrniti s hriba, se mu je nenadoma zazdela pokrajina pod njim na levi nekam znana. Nehote je zavil tja in čedalje hitrejši je postajal njegov korak. Zagledal je veliko skalo in spoznal v njej vhod v svetišče.

Kar mu je dal glas, je zaklical, da je odjeknilo po dolini, toda v odgovor mu je prišel samo stek odmev, ki se je izgubil v daljavi. Klical je Nadjo, Janeza, Majjo, a nihče se ni oglasil.

Potem je prišel do skale. Zavil je od nje proti jezeru. Tedaj pa mu je ušel krik groze. Jezera ni bilo več. Pred njim je zijala velika kotlina, ki ji ni videla dna.

Ves je drhtel. Upiral je oči v neprodorno kotlino, kakor bi hotel iz teme izluščiti njene stene, ki jih je zastirala senca. Zaman! Nič ni videl.

Torej so bile njegove slutnje resnice, ki jo je občutil v

podzavesti. Torej se je zgodilo to, česar se je tako bal...

Zdaj je bil prepričan, da je tako: gledal je pred seboj ostanke nekdanjega jezera. Šele potem čez dolgo se je v njem zbudil zadnji up. Morda pa le ni res. Da bi pogledal še po taborišču — — —

Samemu sebi je zatrjeval, da je to samo slepilo, ki bi ga morda še za trenutek odvrnilo od spoznanja resnice v vsej grozi. Stopil je med grmovje, si z rokami utrl pot med vejem in stopil na jaso, kjer bi bili morali stati šotori. Toda šotorov ni bilo... Samo ostanki enega so ležali zloženi na kupu.

„Kaj je to?“ se je vprašal. Zdelo se mu je, da sanja. Torej so se morda le rešili pregrozečo smrtjo! Stopil je h kupu platna in vzel majhen kos v roke. Da, to je njegov šotor. Oni so se rešili in ker so bili prepričani, da sta se s profesorjem ponesrečila, so šli...

Izmučen je bil, da se je komaj držal na nogah. S poslednjimi močmi, pol v spanju je še sestavil šotor. Pod kosi je odkril še svojo odejo. Tudi to so pustili. Preveč so morali vleči s seboj, pa so to, česar niso mogli potrebovati, zavrgli.

In še slutili niso, kako bo to prav prišlo njemu, Branku.

Legel je in med temi mislimi zaspal.

Zjutraj s solncem je hotel biti buden.

Dva in dva je seto
poglavje

POT ZA PRIJATELJI

Čeprav je bil Branko skoraj sam svoja budilka, ki se je zbudila, kadar je le hotel, je vendar to pot njegov organizem odpovedal. Ko je drugo jutro odprl oči, je stalo solnce že visoko na nebu.

Skočil je pokonci in si na svežem zraku pretegnil premrle ude. Že med tem je premislil, kaj mora zdaj storiti. Iti mora za svojimi prijatelji. Samo da ne bi zgrešil poti... Tega se je najbolj bal. Toda potolažil se je z mislijo, da se bo lahko orijentiral po znakih iz starih časov, ki so jim kazali pot, ko so šli odkrivati zaklad.

Da, zaklad. Nanj je bil skoraj pozabil. Sploh se mu je vse, kar je ležalo za njim, zdelo kakor nejasne sanje, ki jih bo moral še dobro premisliti, preden bo vedel, kako in kaj. Šel je proti votlini, kjer so bili začasno skrili dragocnosti. Bila je prazna. Tovariši so zaklade vzeli s seboj. Prav zato se njemu ne bo treba truditi.

Malo nato je bil pripravljen za pot. Bil je svež in čil, kakor bi bil pozabil na vse trpljenje, ki ga je moral prestatiti minuli dan. Obraz mu je kar žarel od zdravja in časih mu je šinil čez obraz rahel nasmešek, če se je spomnil, kako je še včeraj obupaval nad rešitvijo. Toda ta nasmešek mu je kaj hitro pregnal bolesten občutek, ki ga je prevzel, ko se je spomnil žalostnega profesorjevega konca. Kako malo je manjkalo in tudi on bi bil ostal z njim v jami.

Zložil je šotor in odejo in si oboje naprtil na rame. Potem je vrgel še poslednji pogled v dolino, ki je pokojno

Za jesen
bogata

izbira klobukov

pri

ALBINI VOLČ

GLINCE VII

~~~~~

Popravila
Preoblikovanje

ležala pred njim, in se obrnil. Vzel ga je gozd.

Dolgo časa je minulo, preden je našel pravo smer. Nestano je moral paziti, da ni zašel, kajti gozd je bil brez poti. Stedovi, ki na njih bili morali pustiti za seboj njegovi prijatelji, so vsi izginili. Tla so bila peščena in ponekod skoraj kamenita. Edino, kar je časih opazil in ga je potrjevalo, da je na pravi poti, so bile odlomljene zelene vejice, ki jih je dostikrat opazil na tleh.

Ves dan je korakal, da je prišel do konca gozdu. Zvečer se je utaboril, čeprav bi bil najrajši v temi nadatjeval pot. Toda vedel je, da ne sme pretiravati. Čeprav je morda danes čil in svež, mora vendar varčevati s svojimi močmi.

V torbi je imel še nekaj jedi, ki jih je pojedel z velikim tekom. Iz dračja je napravil majhno grmado, ki ga je grela, zakaj noči so bile že mrzle. Jesen je silila v deželo.

Drugi dan opoldne je nedaleč zagledal Nadjin dom.

Ustavil je korak in pomislil. Kako naj pride, da se ne bodo preveč prestrašili? Vsi mislijo, da je mrtev. Ko so videli, kako se je udrila zemlja, si nič drugega misliti niso mogli. In če ga zdaj nenadoma zagledajo živega in zdravega?

„Bo že kako,“ si je rekel in šel dalje. Čedalje večja je postajala hiša, ki je stala na samotni, čedalje bliže je bil svojim. In tedaj je zapazil nekoga, ki je pravkar stopil čez prag. Skoraj bi bil zavriskal. Janez je bil!

V trenutku so ga minile misli, ki se jim je bil pravkar vdal. Na ves glas je poklical svojega prijatelja, ki se je začudeno ozrl, od kod prihaja klic. Potem ga je opazil. Od daleč je videl, kako presenečen mora biti, kajti Janez je obstal sredi poti kakor odrevenel.

„Janez!“

Šele ta klic je Janeza obudil. Stekel mu je naproti.

„Branko! Ti si živ?“

Kolinska

TVORNICA CIKORIJE

OKUSNA IN ZDRAVA je KOLINSKA KAVA!

Od prekipevajočega veseolja se mu je trgal glas. Koliko mu je še hotel povedati, toda beseda mu ni hotela iz ust. Ustavila se je na ustnicah in se izgubila v nerazumljivem jecanju, da se je Branko nehote nasmehnil.

„Tak si se me prestrašil?“ je vzkliknil. „Za mrtvega ste me imeli, kaj?“

Janez je samo prikimal. Potem ga je prijel za roko in ga kar s silo odvedel proti hiši.

„Nadja, Nadja!“ je zaklical. „Branko se je vrnil!“

Preden je še dogovoril, je že Branko zagledal Nadjo, ki je prihitela iz hiše in zastrmelja vanj, kakor bi gledala človeka, ki je vstal od mrtvih. Njeno lice je bilo blede, potem ga je nenadoma zalil val krvi in v njenih očeh je zagledal solze sreče.

„Vi, vi?“

„Da, jaz! Zakaj pa ne: je smeje se odgovoril Branko. „S kožo in kostmi!“

Obotavlja se mu je dala roko, kakor da še zmeraj ne bi bila prepričana, da ne sanja, da ga res vidi pred seboj.

Potem pa se je nenadoma spomnila:

„In kje je profesor?“

Ni ji odgovoril. Pobesil je glavo in se zagledal v tla.

„Mrtev?“ Zamolklo ji je prišla beseda iz ust.

Prikimal je.

„Preveč nenadoma je prišlo. Nisem mu mogel pomagati. Ko sem prišel do njega, je bila že vsaka pomoč zaman.“

*

Zvečer je Janez odkril Branku novico, ki ga je pošteno presenetila. Povedal mu je, da sta se z Nadjo odločila, da ne gresta naprej, ampak da ostaneta tu. Šele ko bo že vse mirno in se jima ne bo treba na vsakem koraku bati nevarnosti in napadov, bo Janez prišel pogledat v domovino.

„Prav imaš,“ je pritrdil Branko. „Tudi jaz bi na tvojem mestu tako storil. A mene kliče domov.“

„Zora?“ je tiho vprašala Nadja.

Prikimal je.

„In kmalu odidem. Moram zvedeti, kaj se je doma zgodilo.“

„Sami mislite iti?“

„Da, sam.“

„Ne, jaz pojdem z vami.“ se je takrat oglašil Mitja.

„Kaj boš delal v svetu?“ ga je začudeno vprašal Branko. „Rajši ostani tu.“

„Ne,“ je odločno odkimal Mitja. „Tu v samotni ne bi strpel. Tak sem. Zmeraj me žene po svetu. Videti ga hočem in spoznati. Če je res tako lep, kakor pravijo.“

„Ne, ni tak,“ je žalostno odkimal Branko. „Razočaran boš, ko se ga boš učil spoznavati, kakor so bili vsi.“

„In vendar pojdem.“

„Ne bom tajil, da mi boš dobro došel,“ je končal Branko. „Toda če ne bo tako, kakor misliš, nikar ne pozabi, da sem te svaril.“

„Torej me res vzamete s seboj?“ se je razveselil Mitja kakor bi bil preslišal zadnje Brankove besede.

„Da, prav rad...“

„In kdaj pojdeva?“

„Morda že jutri.“

„Ne, tako hitro pa ne.“ se je takrat oglašila Nadja. „Vsaj odpočili bi se pri nas. Takega vas ne pustim od hiše. In še nekaj ne smete pozabiti: deleža na zakladu. Svojega in Mitjevega. Kako ga bosta srečno prenesla skozi sibirski pekel? Ravno danes sem čula, da so se tri dni odtod bojevali. Saj se ne znate napraviti nevidnega.“

„Tisto ne.“ se je nasmehnil Branko. „Vidite, na to še mislim nisem. Sodim pa, da bom našel pravo rešitev.“

Malo je pomislil, nato pa je rekel:

„Da, vse nesti s seboj bi bilo nemogoče. Samo toliko bi vzel, kolikor bi lahko nosil pri sebi, ne da bi me oviralo. Že to bi bilo več ko preveč. Med dragimi kamni sem jih videl nekaj, ki so vredni milijone.“

„In kaj mislite z ostalim blagom?“

„Pri vas bi ga pustil.“

„Pri meni?“

„Vam bi ga izročil v shrambo. Vem, da bo varno kakor v mojem lastnem žepu. Saj se menda ni bati napadov?“

„To je ravno, o čemer sem premišljala. Utegne se zgoditi.“

„Potem je težko.“

„Ne. Že vem, kaj napravimo.“

In razložila mu je svoj načrt.

Triindvajseto poglavje

SLOVO

„Jutri pridejo k nam zidarji.“ je povedala Nadja. „V kleti bo treba nekaj popravljati. Tako ne bo težko najti prostora, kjer bomo sami ponoči zakopali vaš del, kar ga ne vzamete s seboj.“

„Dobro.“ je rekel Branko. Nadjin načrt mu je bil po godu. „Tako bo vsaj varno. Tudi če bi kaj prišlo, se mi ne

bi bilo treba bati, da kdo ne odkrije skrivališča.“

Drugi dan je bil zaradi zidarjev nemir v hiši. Med tem so se zbrali naši prijatelji in v gornjih sobah razdelili med seboj odkrite zaklade.

„Zakaj ni še profesorja med nami?“ je vzdihnila Nadja. „Časih se mi zazdi kakor bi na tem zakladu lepila kri. Njegova.“

„Usoda je hotela drugače.“ je tiho rekel Branko.

Ko je bila že noč in je ura v grajskem stolpu počasi odbila dvanajsto, so šli iz sobe z dvema velikima železnima blagajnama, kjer sta Branko in Mitja spravila svoja dela. Nihče jih ni čul. Oprezno so šli po stopnicah in prišli v klet. Tam je Nadja prižgala svečo.

Klet je bila nizka in mračna. V kotu so še dobro videli sledove, ki so jih bili pustili zidarji. Tudi orodje so še dobili tam. Brez posebne težave je Branko izkopal v sveže zazidanih tleh globoko luknjo in položil vanjo železno blagajno, ki je skrivala v sebi vse dragocenosti, kar jih ni mogel vzeti s seboj.

„Tu naj počivajo, dokler se časi ne izpremene.“ je rekel, ko je z lopato vrgel v ja-

mo prvi kup malte. In potem je izkopal še drugo jamo, kjer so skrili Mitjev del.

Ko je bilo delo opravljeno, so se vrnili v svoje sobe.

*

Še tri dni je ostal Branko na Nadjinem domu. Čeprav je silil na pot, ga Nadja ni pustila. Šele ta dan se je s težkim srcem odločila, da mu ne bo več branila.

V hlevu je sama izbrala štiri najboljše konje. Hlapci, ki so se jim gostje prijubili in so vedeli, da je Branko najboljši prijatelj onega, ki postane v kratkem njunov gospodar, so preskrbeli za vse, kar bi potrebovala na potu. Orožja sta imela Branko in Mitja dovolj in boljše je bilo kakor bi ga mogla na gradiču dobiti. Za vsak slučaj sta imela dala še Nadja in Janez svoja revolverja, ki sta se v nevarnostih že tolikrat izkazala.

In tako je prišel trenutek, ko je bilo treba iti na pot. Branko je zbral dragocenosti, ki jih je bil hotel vzeti s seboj, same drage kamne. Najlepše je dal v majhno vrečko, ki si jo je obesil okrog vratu, ostale dragulje pa je imel všite v obleki. Mitja je napravil prav tako. Ko sta bila z delom gotova, sta šla na dvorišče, kjer sta ju Janez in Nadja že čakala.

Tedaj se je Nadja nečesa spomnila.

„Ali imata kaj denarja s seboj?“ je vprašala.

„Denarja?“ je Branko pomislil. „E, bolj malo ga bo.“

„Kaj mislita plačevati z demanti? Tako ne bosta daleč prišla. Prvi, ki bo to opazil, vaju bo poskusil oropati. Čakajta.“ je rekla in odhitela v hišo.

Vrnila se je s šopom bankovcev in vrečko zlatnikov.

„Tole vzemita s seboj. Ni samo ruski denar. Tudi drugega je nekaj vmes.“

„In kaj ostane vama?“

„Oh, saj taki reveži tudi nismo.“

„In kako vama povrneva?“

ZA ŽALNE DNEVE

PRIPOROČA

ZALOGO KLOBUKOV

MODISTKA

MINK HENFFEL

LJUBLJANA

GLINCE VII/45

POPRAVILA TOČNO

IN CENO

„Saj sta pri naju dosti zastavila,“ se je Nadja zasmejala in odmahnila z roko, češ, o tem ni vredno govoriti.

„Midva vaju spremiva,“ je dejal Janez in trenutek nato je že hlapec Aljoša pripeljal dva lepa konja.

Branko in Mitja sta se še poslovila od starega oskrbnika in vseh domačih, nato pa so vsi skočili na konje in oddirjali.

Za prvim ovinkom jim je graščina izginila za drevjem.

*

Pot se je vila po samotnih gozdovih. Spredaj je jezdila Nadja, za njo pa v gruči Janez, Mitja in Branko.

Branku je bilo videti, da se bo težko ločil od njiju, ki sta mu bila prijatelja, več kakor prijatelja toliko let. S težavo je premagoval svoje občutke. Toda hotel je biti moč.

Tako so jezdili več ur in oba sta se bala trenutka, ko se Nadja ustavi. In ta trenutek je prišel, le prehitro...

Nadja je skočila s konja. „Zdaj vama pokažem pot,“ je rekla s pridušenim glasom. „Saj imate zemljevid s seboj?“

„Imava ga,“ je odvrnil Branko z glasom, ki je vključ zatajevanju drhtel.

„Najprej morata jezditi tam čez hrib, da prideta v dolino, ki se vleče kakor kača proti severovzhodu. Dalje bosta že vedela. Pazita, da ne zavijeta preveč proti jugu, kajti tam se vrše boji. Rdeči razbijajo poslednje ostanke upornih čet.“

„Čas hiti,“ je tedaj povzel Janez, da zakrije njeno zadrego. „Iti bo treba, če hočeš še pred nočjo priti v dolino. Ko bi vedel, kako težko sem ti te besede rekel,“ je pristavil. „In če prideš domov, pojdi k mojim in jim povej, da sem živ in srečen.“

Z desnico se je oklenil Nadje okoli pasu.

„In povej jim, da pride čas, ko se vrnem. Morda kmalu. In tole jim daj,“ je rekel.

Urejuje Boris Rihtersič

Ariana

Ker pride v kratkem v Ljubljano film „Ariana“, prinašamo danes njegovo vsebino.

Ariana Kuznecova, mlada ruska slušateljica curiške univerze, je napravila z odliko zadnji izpit. Njen profesor dr. Hans Adamheit ji čestita in obžaluje, da ga bo zapustila, ker misli iti v Berlin, kjer se še hoče izpopolniti v svoji stroki. Doktor je dober poznavalec ljudi in podzvestno čuti, da se bo Ariana med tuji težko ubranila napadov življenja na svoj senzibilni občutljivi značaj.

Ariana je morala že doma brniti čistost svojih dekliških hrepenenj pred poželjivostjo moških.

Berlin.

Ariana posluša vsa navdušena Mozartovega „Don Juana“ v operi... Prostor zraven nje je še prazen. Potem pa pride boljši gospod, ki sede k njej. In mala soseda zbubi njegovo pozornost. Med vso predstavo čuti Ariana, kako počiva njegov pogled na njej. Ali se ji ne zdi, da jo prevzema bojazen? Njen sleherni čut se upira. Pred kom? Pred čim?...

Slovo. Ali ni izzvenel v željo po novem sestanku? Drugi dan je dobila Ariana pismo in v njem novo vstopnico za opero. Raztrgati jo hoče... in vendar jo vidimo zvečer v družbi Konstantina Mihajloviča in skozi mehko rusko glasbo se izgublja v njej besede izkušene zapeljivca. „Ne ostanem dolgo tu. Nekega dne bom odpotoval, kakor sem bil prišel. Nikdar več se ne vrnem. Ali ta kratki čas, ki mi ostaja, bi hotel preživeti z vami, Ariana. Ne bova se brigala za to, kar je bilo, ne bova premišljala, kaj še utegne priti, samo živela bova. Zakaj? Ker je vsako premišljevanje nevarnost, da ne postane ljubizen. Ali bi se je mogla ubraniti? Meni ne manjka poguma, a vam?“

Ariana... Skrije svojo plahost in zaigra izkušeno žensko, tako, kakor jo Konstantin išče. Konstantin jo vzame, kakor bi vzel igračo, za preganjanje dolgega časa, kakor majhno uslužno dekletce, ki se spozabi, kadar zagleda moškega, ki ji je po godu: tako ponižanje more preživeti le, če pozabi na svoje misli. On odigra vlogo, ki ji jo je bil namenil. Ariana mu pripoveduje o svoji preteklosti, o svojih izkušnjah z moškimi toliko, da njena izpoved razdraži Konstantina. In čim bolj rase njegova razdraženost,

tem bolj čuti Ariana moč zmage in povračila. In tako nastane že v začetku med njima boj, strašen boj, najstrašnejši zato, ker se oba bojujeta s skritim orožjem.

Da bi se z Ariano pomiril, ji Konstantin nasvetuje pot v Italijo. Neomajna sreča vlada v mali hišici na italijanski rivijeri. Ariana je dražestno dete, strastna in nežna ženska in obenem vesela in vztrajna družica v igri.

Pride brzozavka. Konstantin se nenadoma izpremeni. Spet se zbude v njem stare navade. Zlomljena, ubita gleda Ariana, kako se pripravlja na pot. Konstantin se je odločil, da odide, a z njo o tem še ni izpregovoril besede. Z njo, z malim dekletcem. Končno izgovori hladno tiste besede: „Posloviti se morava, jutri pojdem.“

Težka je usoda Ariane. Pri razstanku mora kazati vesel obraz in brezbriznost človeku, ki ga ljubi z vsem svojim bitjem. In nikdar več se ne vrne...

Z nadčloveško močjo svoje volje odigra Ariana to vlogo hrabro do konca. Samo tako se lahko reši, samo tako lahko obdrži moč za življenje. „In prav nič težko ti ni slovo?“ jo vpraša Konstantin užaljen v svoji ničemnosti. „Kakor je prišlo, tako je prešlo, gospod, jaz sem samo vaša učenka.“

Vrnila se je na univerzo, v svojo znano okolico, in šele zdaj je opazila, kako silno se je v svoji notranjosti izpremenila. Njena dekliška razposajenost je izginila kakor bi jo bil odpil veter, in globoka resnost jo je prevzela. Toda pod to resnostjo drgeta sleherni živec v bolesti, kadar pomisli, da jo je uničil, pohodil v tla človek, ki ga ljubi.

„Se enkrat naj ga vidim, da mi plača to ponižanje!“

In videla ga je. Toda ob sestanku je pozabljena vsa bolest, in slednja njena misel je spet posvečena samo njemu.

Ariana se zaveda, da mu bo spet morala postati to, kar mu je že bila, igračka, ki ga bo mimogrede zabavala, dokler se mu ne bo zahotelo druge. Vsa njena radost in sreča sta uničeni. Njena bolest se izpremeni v zagrenjenost, cinizem. In ko se spet sporečeta, ji Konstantin vrže v obraz: „Povej mi, koliko jih je bilo pred menoj?“

Zdaj je prišel trenutek njenega maščevanja. Vsa njena groza, ves njen obup izbruhne z elementarno silo iz nje. Njene drobne roke bijejo po njegovih prsih in ona se mu izpoveduje v obraz, besedo za besedo: „Koliko jih je bilo? Osem! Osem! Osem jih je bilo pred teboj,“ in začela mu je naštevati njegove prednike, ki jih nikdar ni bilo.

Poslednji trenutek zmagoslavja. Konstantin zaklepa svoje končge. In potem se zdajci začujejo ka-

kor od nekod daleč besede: „Nič ti ne pomaga, da si pametnejši od drugih... Ali res ne veš, da sem prišla k tebi nedotaknjena, da nisem bila prej nikogar last?“

Konstantin jo surovo pograbi za roko. „Torej si se iz mene norčevala?“

„Saj si rekel, da se boš ognil, če ti pride na pot... ljubezen...“

Osrmočen, zbežan, nad prepado, ki se pred njim odpira, najde Konstantin v poslednjem trenutku rešitev. V poslednjem trenutku... ko odhaja njegov vlak in začne Ariano zapuščati zavest, jo potegne Konstantin v svoj vagon... v svoje življenje.

Zane Grey v filmu

Uglajeni režiser, ki ima rad tišino svoje knjižnice in se ne bavi s sportom, režiser, ki misli, da je golf nepotrebno izrabljanje človeške energije in ki za vse na svetu ne bi pogledal, kakšen je pravi boksar match, bi bil po mnenju mnogih idealen režiser za nežne filme. Novelist, ki mu je vse mir na kmetih, najlepša zabava ribolov, bi moral biti po isti logiki prav tak v svojih novelah.

Toda to ne drži zmeraj. Zane Grey je bil miren človek, čeprav je tičal v njem kos pustolovca, in vendar so njegovi romani časih prav krvavi in prav nič podobni njegovemu značaju. In prav tako je z režiserjem Werkerjem. Zane Grey je napisal Roman „Jezdec iz Texasa“, ki ga danes pozna vsakdo, kdor je količkaj bral povojne ameriške romane. Režiser Werker ga je predelal v film. V tem filmu je obilo silno napetih prizorov.

Ko je Werker pridobil kot pomožni režiser dovolj izkustev, je šel v arizonske pustinje, da bi tam napravil film po Greyevem romanu. Hotel je s kamero začeti tam, kjer je Grey nehal s peresom. Njegov uspeh je bil velik. Werker je jezdit stotine milj daleč, zašel je celo v skoraj nedostopne kanjone, kjer prebivajo sila krvoločni Indijanci iz rodu Navajcev, ki jih gotovo poznate iz indijanskih povesti. In tam je napravil čisto nove vrste film, kakor ga doslej še ni bilo. Spretno je znal izrabiti vse prednosti kamere in ustvaril delo, ki po kakovosti prav nič ne zaostaja za romanom, po katerem ga je napravil.

Film je dobil pri nas naslov „Teksaški maščevalec“. Njegovo vsebino smo že prinesli.

Ali, lovec in igralec

Ustvaritelj Paramountovega filmskega živalskega epa, ki je dobil naslov „Rango“, pripoveduje:

Ali je bil razočaran. Najprej, ko smo mu rekli, naj sodeluje pri našem filmu, je rad pristal. Saj je eden najboljših lovcev med malajskimi plemeni. Srečali smo ga

na njegovem domu, in čeprav sploh ni vedel, kaj je film, je bil takoj pripravljen igrati.

Igranje je namreč ena najbolj priljubljenih malajskih navad. Že stoletja izrabljajo ta plemena svoje nam Evropecem nerazumljive verske obrede, da jih ovijajo z legendami in opravljajo kakor igre. Sodelovanje pri takih obredih pomeni čast, ki bi si jo vsakdo rad zaslužil. In časih se zgodi, da se na take obrede pripravljajo cele mesece.

Način njihovega igranja pa je dosti skromnejši kakor naš. Če človek gleda skromne, skoraj neopazne kretnje teh igralcev, se mu zazde kakor lutke brez izraza.

Ali pa je bil prepričan, da so igralci njegovega rodu boljši od naših. Vzroka ni težko ugotoviti. Njemu se vloga, ki smo mu jo delili, sploh ni zdela vloga. Saj je moral delati to, kar je delal vsak dan — streljati tigre — in to je bilo njegov igralski ponos. To je tudi sam povedal, ko je nekega dne rekel, da se vrne v domačo vas, kjer bodo uprizorili fantastično legendo in bo on igral glavno vlogo. Le s težavo smo ga zadržali, da nam ni pobegnil.

Njegov desetletni sin Bin, ki je tudi v filmu igral vlogo njegovega sina, je bil istega mnenja. Toda kmalu sta se oba, Ali in Bin, navadila našega načina igranja s svojim velikim prizadevanjem in prirodno nadarjenostjo. Če bi se bila videla v filmu, bi bila gotovo sama nad seboj navdušena. Toda to se ni zgodilo in najbrž bosta gledala na svojo začasno filmsko karijero vse svoje življenje z zaničevanjem in prezirom.

Pogovor o časnikarjih

Paul Morgan je že dolgo časa v Hollywoodu. Postal je že nekajkrat poročila, kako se mu tam godi, in pravi, da se je že čisto vživel v veliko filmsko mesto in dal Američanom že dostikrat priliko, da so se na njegov rovaš smejali. Cel kup anekdot kroži o njem. Časnikarji mu ne dajo miru in toliko vprašanj mu zastavljajo, da se kar čudi, kod jih pobirajo. Je pa vendar tako pameten, da si je glavna vprašanja zapomnil in to mu prav dobro služi. Poslušajte kako:

Zadnjič sem prišel k njemu, ko se je ravno postavljaj od nekega časnikarja. Videl sem, da je naglo vtaknil v žep kos lepenke in sem ga vprašal, kaj to pomeni.

„Oh, samo nekaj beležk.“

„Na lepenki?“

„Da, veste, tolikrat jih potrebujem, da bi se mi navadni papir prehitro strgal.“

Pokazal mi je ta kos lepenke. In veste kaj sem na njem bral?

„Morgan je moje pravo ime, hotel sem v gimnazijo in bi bil moral postati jurist. Sem pesi-opti-

mist, rad imam vesele vesti. Zbiram knjige, slike in starine, če jih poceni dobim. Najljubša umetnost mi je slikarstvo, najljubši sport plavanje. Najljubše živali so mi psi in pingvini, najljubše opravilo dolce far niente. Najljubše dragocenosti vse, ki jih lahko dobim, najljubša barva — zelena, najljubši izum — radio.“

„Kaj naj to pomeni?“

„To pokažem vsakemu časnikarju, ki pride k meni po intervju. Na tem kosu lepenke so vsa vprašanja, ki jih navadno slišim. Toda tale, ki je pravkar odšel, je bil posebno siten. Hotel je tudi vedeti, katera šala mi je najljubša in moral sem mu povedati, da jih poznam trideset tisoč in da ne vem, katero bi med njimi štel za najboljšo. Rekel sem mu, da bi mu vse povedal, če hoče poslušati, pa je odvrnil, da ne utegne. Potem je hotel vedeti, zakaj mi je radio najljubši izum. Bil je malce presenečen, ko sem mu odkril, da zato, ker ga lahko ustavim kadarkoli se mi zljubi. Vprašal me je tudi, kaj mislim o prohibiciji, pa sem mu moral priznati, da sem začel piti šele v Združenih državah, kjer je prepovedano. Saj je plot zato, da se čezenj skače. Prepovedani sadovi najbolje diše.“

„Pa vas to nič ne utruja?“

„Veste, v začetku mi je bilo malo nerodno, če so bili časnikarji le preveč nadležni, zdaj pa sem iz tega izpraševanja napravil sport in ugibanje za stavo.“

„Tega pa ne razumem.“

„Če pride kdo k meni, hitro premislim, katero vprašanje mi bo najprej zadal. In če uganem...“

„Če uganete?“

„Sem stavo dobil in jo samemu sebi plačam. Veste, s samim seboj sem zelo strog.“

Maureen O'Sullivan, mlada Foxova zvezda

HUMOR

Skromna želja

Gospodična (sanjavo): „Veste, v Ljubljani je tako dolgčas. Ko bi mogla biti z eno nogo v Ljubljani, z drugo pa v Zagrebu...“

„Jaz pa na Zidanem mostu,“ reče prav tako sanjavo njen oboževalec.

Čarovnik

Učitelj: „Anonimen je tisti sedo „tat“ in hoče od učencev vedeti, kaj ta beseda pomeni. „No, Pepček, povej mi ti!“

„Ne vem, gospod učitelj.“

„Poglej! Če jaz sežem v tvoj žep in iz njega vzamem deset dinarjev — kaj sem potem?“

„Čarovnik!“

Profesorska

Profesor: „Kaj veste o črevesju, gospod kandidat?“

Kandidat molči.

Profesor: „Hm, če pridete k izpitu, bi že morali imeti črevesje v glavi.“

Vljudno

Mož: „Naša nova kuharica pa res izvrstno kuha. Jed mi imenitno tekne.“

Žena: „Saj sem ji jaz pomagala.“

Mož: „Vseeno.“

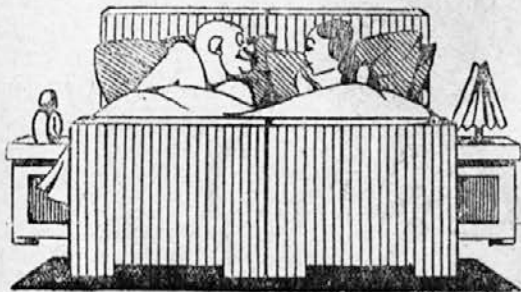
Bolje je tako

„Moj zet hočete postati, pa nič nimate. Ali veste, mladi mož, kaj sem moral vse delati, da sem postal bogat?“

„Vem, pa je bolje, da ostane med nama.“

Nevihta

On: „Ali si ponoči slišala, kako je treskalo? Strašna nevihta je bila!“

Ona: „Ne! Nič nisem slišala! — Zakaj pa me nisi zbudil? Saj veš, da ob nevihti ne morem spati!“

Vestnost

Policija je iskala nevarnega zločinca. Da bi ga spoznali, je priložila tiralici šest njegovih slik v različnih pozah in poslala te slike po vsej deželi. Tretji dan pride iz Zabite vasi tale brzojavka:

„Pet zločincev smo prijeli — šestemu smo na sledu.“

Državni pravdnik pri zobnem zdravniku

„Prisezite, da govorite čisto resnico, ko trdite, da ne bo bolelo!“

Tudi profesorska

Profesor prebere jedilni list in naroči začudenemu natakarku:

„Porcijo gramatičnih napak!“

„Oprostite!“ zajeclja natakark, „teh pa nimamo!“

„Zakaj jih pa potem postavite na jedilni list?“

*

Snubač (užaljeno): „Kaj, nič nečete o meni vedeti? Danes sem že mislil govoriti z vašo materjo.“

Gospodična: „Kar dajte! Ona vas bo pa rada vzela.“

*

„Kdaj ste se prav za prav spoznali s svojo ženo in jo vzljubili?“

„Veste, stvar je ravno narobe. Najprej sem jo vzljubil, spoznal pa šele, ko je bilo že prepozno.“

*

Pri Prestarjevih je spet ropot v družini. Ona je vsa v solzah.

„Oh, če bi bila poslušala svojo mater in te ne bi bila vzela...“

„Ali ti je mati res branila?“

„Res!“

„Kako sem se potem motil v do-
bri ženi!“

Reklama

Ograja sadovnjaka je iz bodeče žice. Na strani, kjer je cesta, je nanjo pritrjena deščica z napisom: Bodeča žica je izdelek tvrdke Koren & Co. Neko jutro pa pride lastnik sadovnjaka pogledat, ali bo sadje že zrelo in vidi, da je vse drevje otreseno. Ograja iz bodeče žice je na dveh krajih gladko prerezana in pod deščico je na koščku papirja napisano: „Škarje za rezanje žice so izdelek tvrdke Redkev & Co.“

*

Učitelj: Anonimen je tisti človek, ki hoče ostati neznan, zapomnite si to. — Kdo se je tam zadaj pravkar zasmel?“

Glas od zadaj: „Anonimen človek.“

*

„Šef mi je rekel, naj grem k vragu.“

„In kaj ste potem napravili?“

„Takoj sem tekel k vam, gospod odvetnik.“

Pridni otroci

„Mamica, danes smo se šli poštarje. Po vsej hiši smo nosili pisma.“

„Kje ste jih pa toliko dobili?“

„Veš, mamica, v tvoji mizi. Tista, ki so bila lepo zložena in povezana z rdečim trakom.“

že mogoče

„Povejte no, kako dolgo pa že ta človek govori?“

„Natanko ne vem, zdi pa se mi, ko je začel, da še ni imel brade.“

Doslovno

„Kaj? Tisočak si dala za klobuk? To je greh!“

„Le potolaži se. Ta greh pride na mojo glavo.“

*

„Ali res mesečina človeka lahko oslepi?“

„Ni izključeno. Saj se še spomniš onega večera v mesečini, ko sem te prosil, da bi postala moja.“

Doma v družini

Konserviranje jajec

Jajca, ki so dolgo na skladišču, se pokvarijo. To se zgodi zato, ker prodor skozi drobne, s prostim očesom nevidne luknjice v jajčni lupini gnilobne bakterije v prvotno sterilni beljak in povzročijo v njem gnilobni proces. Sredstva za konserviranje jajec morajo torej ali mehanično preprečiti dostop gnilobnih bakterij v jajce, ali pa morajo biti taka, da jajce sterilizirajo in onemogočijo vsakršno nadaljno infekcijo. Seveda taka sredstva ne smejo biti zdravju škodljiva, ker pridejo v jajce in bi pri uživanju lahko povzročila obolenje.

Najbolj preprosto sredstvo za ohranitev jajec je v tem, da jih položimo v apneno vodo. V ta namen ugasimo žgano apno v 4 delih vode, nato pa to zmes zredčimo s toliko vode, da nastane redko apneno mleko. Dobro je, če dodajš pet odstotkov kuhinjske soli.

Jajca deneš v lonec in jih tako visoko zaliješ z apneno raztopino, da sega nekaj prstov nad jajci.

Tako konservirana jajca se dolgo drže; nerodno je le to, da imajo malce lugast okus, ki izvira od apnene raztopine.

Druge načine konserviranja jajec prinesemo prihodnjč.

Testo za rezance

Najboljše testo za rezance si napraviš takole:

Presej pol kile moke, napravi v sredi luknjo, kamor zliješ dvoje ali troje jajc in kavno žlico soli. Jajca in sol z vilicami zmešaj. Pri tem se prime tudi že moka. Ko je snov že malo gosta, tako dolgo tlači testo z roko, da se več ne prime. Razdeli ga na tri ali štiri dele, napravi okrogle hlebčke, jih pokrij, da se ne posuše, pusti testo, da kake pol ure počiva, potem pa ga razvaljaj in razreži.

Kako napraviš čevlje nepremočljive

Pozimi in jeseni se dostikrat zgodi, da imaš v čevljih mokro, čeprav so skoraj novi. Tega ne moreš preprečiti. Usnje propušča vodo, čeprav je še čisto novo. Pač pa to lahko preprečiš s posebnimi mastmi, ki si jih z majhnimi troški sama naređiš.

Dva zelo dobra recepta:

Vzemi 4 dele ribjega olja, 1 del vazeline in 1 del lanenega olja.

Ali pa: 6 delov ribjega olja, 5 delov lanolina (volnene masti) in 1 del ricinovega olja.

Najboljša pa je tako imenovana švedska mast, ki si jo tudi lahko sama napraviš:

Vzemi 4 dele ricinovega olja ali ribjega olja in 2 dela loja, razbeli zmes teh dveh snovi na 125 stopinj Celzija, dodaj 1 del fino narezanega surovega kavčuka (paragumi) in mešaj vse skupaj pri isti vročini z leseno žlico tako dolgo, da se gumi popolnoma raztopi. Če hočeš, da bo mast imela črno barvo, dodaj še nekaj malega saj.

S temi mastmi moraš s u h e čevlje čim večkrat namazati. Če jih namažeš mokre, jih usnje ne upije, in zato malo pomagajo. Dobro namazani čevlji postanejo zelo mehki in voljni in sploh ne propuščajo vode.

Kako preženeš hišno nadlogo

Med vso golaznijo so stenice one, ki jih je najtežje pregnati. V stanovanju so nadloga, ki se je človek najbolj boji. Posebno zato, ker skrivajo svojo zalego v najbolj skrite razpoke v zidu in pohištvu in ker je ta zalega zelo odporna proti vsem uničevalnim sredstvom. jih je težko uničiti.

KLOBUKI

PREOBLIKOVANJE
POPRAVILA

ŽALNI
DAMSKI
OTROŠKI

ANA ŠULC
LJUBLJANA
VOŠNJAKOVA 4

Da preženeš stenice iz pohištva, si napravi posebno tinkturo po temle receptu:

Vzemi deset delov naftalina in sto delov terpentinovnega olja. To zmes nanesi na pohištvo in zalij z njo vse razpoke. Ostanijo ti sicer prašni madeži od naftalina, ki pa jih s krtačo ali cunjjo odstraniš.

Tudi octova kislina z amonijakom je zelo razširjeno in uspešno sredstvo proti stenicam. Vzemi sto delov kisa, deset delov amonijaka (salmijakovega cveta) in deset delov etra ali kloroforma.

Suh prašek za preganjanje stenice dobiš takole:

Vzemi deset delov naftalina v prahu, dvajset delov tobakovega prahu in pet delov galunovega prahu.

Če pa hočeš sredstvo, ki je brez duha, pa vzemi dvajset delov borove kisline, deset delov salicilne kisline in petdeset delov galunovega prahu.

Vsa ta sredstva pa moraš uporabljati temeljito, sicer nič ne pomagajo. Tako moraš na primer razložiti postelje in, če gre, tudi omare, vzeti slike iz okvirjev, poskati sleherni razpoko v zidu in v pohištvu. Pomisli, da zaredi ena stenica na leto 3000 novih. Če po prvem snaženju opaziš, da nisi stenice pregnala, poskusi še drugič in če drugič ne, tretjič. Videla boš, da se ti naposled posreči pregnati to nadlogo.

Če so se stenice zaredile za tapetami, jih boš le tako pregnala, da boš stare tapete odtrgala, zid za njimi temeljito očedila in namažala z apnom, ki si mu dodala nekaj naftalina v prahu.

Če se pa hočeš stenice takoj iznebiti, ti treba poseči po dosti bolj radikalnih sredstvih. Med te spada razkužitev sobe s strupenimi plini, ki pa je ne moreš izvršiti sama, ampak moraš stvar javiti oblasti, ki uredi vse potrebno.

Sirovi kolački

Vzemi tri decilitre mleka, 16 dek surovega masla, 16 dek moke, 4 ceta jajca in nekaj soli. To zmešaj in napravi testo, zmešaj vmes 10 dek sesekljanega ementalca ali bohinja, napravi z žlico majhne žličnike, jih daj na pekač, ki mora biti dobro namazan z mastjo, in peči na ne prevročem ognju.

Žemljevi cmoki

Potrebščine: pol kg ostre moke, 1 jajce, 5 žemlje, mast, sol, voda in pol zavojčka dr. Oetker-jevega pecilnega praška.

Priprava: Dobro premešaj moko, jajce, sol in vodo, razreži žemlje na kocke, jih sprži v masti in napravi končno iz tega s pecilnim praškom testo. Ko so napravljeni iz njega cmoki, jih kuhaj — približno pol ure — v slani vodi.

KAJ PRINAŠA:

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

„Mamzelle Nitouche“

filmska komedija po znani opereti. V glavni vlogi Anny Ondra.

„Ariana“

filmska drama z veliko nemško umetnico Elizabeto Bergner.

Kino Ideal

„Ljubezen na ukaz“

filmska komedija. V glavnih vlogah Tala Birell in Johannes Riemann.

„Huzarji plešejo“

filmska komedija. Oscar Karlweiss in Anny Ahlers.

Dorothy Jordan in Wallace Beery kot partnerja

Lepa partnerica Ramona Novarra, Dorothy Jordan, je dobila glavno žensko vlogo v filmu „Hell Divers“. Razen nje igrajo še Wallace Berry, Marjorie Rambeau, Clark Gable, Dubrovničan John Miljan, Cliff Edwards in Conrad Nagel. Režijo je prevzel George Hill.

Vsaka slaba reč ima tudi svojo dobro stran

Pri finančnih polomih zadnjih let so nekateri filmski igralci izgubili skoraj vse svoje premoženje, in o tem so nastale razne anekdote. Čujte eno izmed njih!

Lionel Barrymore je nekoč prepozno prišel v atelje na delo.

„Oprostite,“ je tiho rekel režiserju VanDyku, „zamudil sem se pri odvetniku.“

„Kaj slabega?“ je vprašal režiser.

„Narobe!“ je odvrnil Barrymore, „same dobre vesti. Lani sem toliko izgubil, da mi ne bo treba letos plačati pridobnine.“

Filmski drobiž

Laura La Plante, ki je po materi baje Slovenka, je pustila film. Njen mož je hollywoodski režiser Seiter.

Zvezdniki ali „stari“ so le oni igralci, ki imajo pri družbah pogodbe za več let. V Ameriki jih je dosti, Nemci pa imajo le tri izbrane in to so: Lilian Harvey, Willy Fritsch in Käthe von Nagy, vsi pri Ufi.

Kupon 40 film

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Pri kateri družbi igra Gavin Gordon?

2. Kdo je režiral film „Lilium“?

3. Kdo komponira glasbo za film „Beli vrag“?

4. Katera igralka igra glavno vlogo v filmu „Mamzelle Nitouche“?

5. Kje je angažirana Carola Lombard?

Za rešitev teh vprašanj razpisujemo

20 VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ,

ki jih razdelimo med deset reševalcev.

Rešitve vprašanj iz 38. številke so: 1. Pri MGMu; 2. Ernst Lubitsch; 3. Liane Haid; 4. 24. marca 1914; 5. Cilly Feindt.

Nagrade dobe:

5 slik: Martič Tone, Ljubljana;

4 slike: Končan Stanko, Dol;

3 slike: Slapar Štefka, Zapuže;

2 slike: Mastnak Boža, Nova vas; po eno sliko: Bregar Fric, Maribor; Vrenjak Pavle, Senčur; Erjavec Franci, Trbovlje; Karen Ivan, Ljubljana; Sešel Jakob, Slovenjgradec; Brečko Rozi, Ljubljana.

Aleksander Kozić

koncesijonirano elektrotehnično podjetje

Ljubljana

Cesta v Rožno dolino 44

Tel. 30-41

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršitev strokovnjaška. — Cene zmerne.

Foto aparate in potrebščine

dobite v največji izbiri v

Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!

KLIFARJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
iz vsake
najslabše
KLIFARNA ST. DEU
LJUBLJANA DALMATINOVCI

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki so priglajale vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbujala slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben. „Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pečilni prašek

Dr. Oetker-jev vanilinov prašek

Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavolčkov, ki pomagajo „prosvitlenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipenja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartilj, in v otroški sobi ni ničesar boljše, nego je Oetker-jev pudling s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristi Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi, pudinge in spenjeno smetano, kakao in čaj, šartilje, torte in pecivo, lažni konjak.

Zavolček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša 1/2 zavolčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 lažni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljših, finih in rafiniranih močnatih jedi, šartiljev, peciva, torti, t. d.

Za vsako obitelo so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinje — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začenicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastonj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.